

Winter 22

wml
Limburgs drinkwater

Ruim kokend water

Kraanwaterdag
maakt jeugd
drinkwaterbewust

Grijs water

heerlijk water

Terugblik
op een lange
droge zomer

onderandere

4 / 5

Ruim kokend water

6 / 7
Kraanwaterdag
maakt jeugd
drinkwaterbewust

winter22

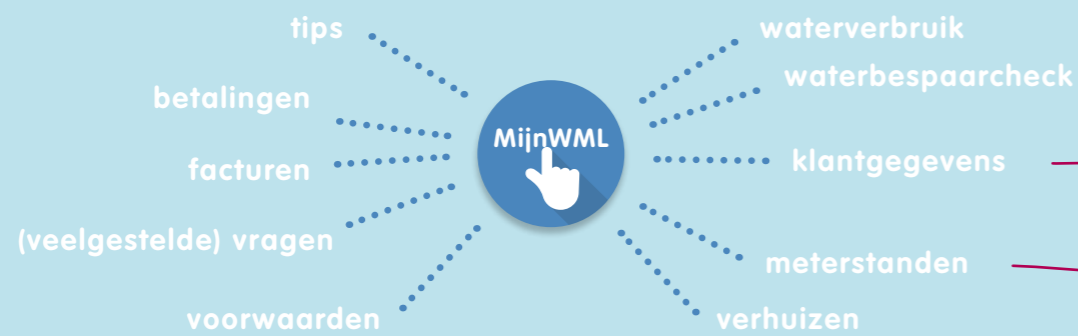
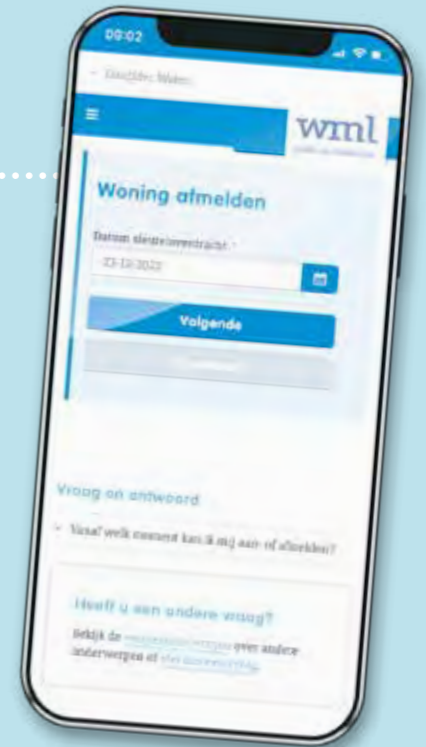
13

Grijs water;
duur(zaam)

Wijzigen tenaamstelling contract

In mijnWML wijzigt u eenvoudig uw persoons- en facturatiegegevens. Behalve de tenaamstelling. Het is niet mogelijk een tenaamstelling te wijzigen op een lopend contract. Gaat u scheiden of bent u al gescheiden? Controleer op welke naam het contract staat. Neem een kijkje op onze website (www.wml.nl/thuis/verhuizen/scheiden) en bekijk welke stappen u moet ondernemen.

Regel het zelf online op mijnWML

Wist u dat de meeste inwoners van Limburg hun waterzaken zelf via mijnWML regelen? Dit gaat snel, makkelijk en kan elk moment van de dag. Op www.wml.nl maakt u heel eenvoudig een mijnWML-account aan. Hiervoor dient u eerst te registreren met uw klantnummer en e-mailadres. In deze persoonlijke omgeving kunt u niet alleen veel zelf regelen rond uw drinkwater, het is ook mogelijk uw waterverbruik en betalingen te zien. Bovendien kunt u er een waterbespaarcheck doen en krijgt u tips hoe u (nog) slimmer met drinkwater omgaat.

Inloggen op mijnWML gaat met een e-mailadres en een wachtwoord. Vaak kiezen onze klanten hetzelfde 'inlog e-mailadres' als het 'correspondentie e-mailadres'. Op dit laatste e-mailadres ontvangt u uw facturen en de oproep om de meterstand door te geven. Het komt weleens voor dat er gekozen wordt voor twee verschillende e-mailadressen. Soms

is het noodzakelijk om dit aan te passen. Dit regelt u gemakkelijk zelf:

→ [Wijzigen correspondentie e-mailadres?](#)

Bij mijn persoonlijke gegevens voert u de wijziging uit.

→ [Wijzigen e-mailadres mijnWML account?](#)

Eerst inloggen met e-mailadres waarmee u een account heeft. Vervolgens bij mijn account wijzigt u uw mijnWML e-mailadres.

Geef jaarlijks de meterstanden door

Het is belangrijk dat u ieder jaar de watermeterstand aan WML doorgeeft. Doe dit bij voorkeur direct nadat u van ons het verzoek heeft gekregen om de stand door te geven. Als WML geen meterstand ontvangt, dan wordt uw waterverbruik geschat. Wij kunnen dan niet uw daadwerkelijke verbruik verrekenen met uw voorschot. Geef u drie keer geen meterstand door, dan brengen wij een boete in rekening.

De meterstand geeft u makkelijk en snel digitaal via uw smartphone, tablet of computer door. Bekijk de hulpvideo *meterstand doorgeven* op onze website als u ondersteuning nodig heeft.

Ruim kokend

water

In alle pasta-recepten lezen we dat we de pasta moeten koken in 'ruim kokend water'. Wat betekent dat? Het kan niet betekenen dat het water ruim kookt, want warmer dan 100°C zal het nooit worden. Nee, je moet pasta koken in heel veel water. We zeggen overal dat je zuinig moet zijn met water, maar hier écht even niet. 400 gram pasta heeft 4 liter water nodig (én 40 gram zout). Anders wordt de pasta plakkerig...

Op het moment dat het zoute water kookt, gaat de pasta in het water. Doordat de pasta kouder is dan 100°C daalt op dat moment de temperatuur van het water. Als je veel water hebt, zal het maar een beetje dalen, maar bij weinig water daalt de temperatuur fors. En dat moet nu juist niet. In de pasta zitten zetmeel en gluten. Bij 65°C neemt het zetmeel al vocht op, maar pas bij 90°C vormen de gluten een stevig netwerk om je zetmeel in de pasta te houden. Het zout helpt

daarbij. Blijft het water te lang tussen de 65 en 90°C dan zal er dus veel zetmeel uit de pasta in het water terecht komen en wordt jouw pasta plakkerig.

Veel van het water uit de pan zit in de pasta aan het einde van de kooktijd. Droge pasta neemt per pak van 500 gram, maar liefst 800 gram water op. Dit is ook een belangrijke reden om veel water te gebruiken. In sommige recepten lees je, dat wat olie op het pastawater zou helpen tegen plakkerige pasta, maar dat is werkelijk onzin: die olie mengt niet met het water en giet je er aan het einde van de kooktijd gewoon weer af.

Ga je naar aanleiding van dit artikeltje pasta koken in ruim water, dan hebben we nog één extra tip: schep je pasta door de saus en dien de pasta vervolgens op. In veel vaderlandse recepten zie je dat de saus op het bord op de pasta wordt geschept. Niet doen! Door het in de pan door te roeren hecht de saus veel beter aan de pasta.

Pasta alla Norma

Pasta alla Norma is een fantastische vegetarische pasta van Sicilië. Gemakkelijk te maken en superlekker. Je hebt hiervoor nodig (voor 4 personen):

- 2 aubergines
- 2 blikken gepelde tomaten
- 5 teentjes knoflook
- 1 eetlepel gedroogde oregano
- 1 theelepel suiker
- 350-400 gram gedroogde pasta
- Gemalen chilipeper naar smaak
- 1 bosje basilicum
- 80 gram geraspte pecorino (kaas)

Verwarm de oven voor op 220°C

Schil de aubergines voor de helft met een kaasschaaf. Als een zebra; streep wel, streep niet, in de lengte. Snij ze in plakken van 1,5 centimeter en leg ze op een geoliede bakplaat. Strooi er peper en zout over en schuif 30 minuten in de hete oven

Bak nu in wat olijfolie de fijngehakte knoflook met de chilipeper. Voeg dan, voor de knoflook bruin wordt, de tomaten, suiker, oregano en wat zout en peper toe

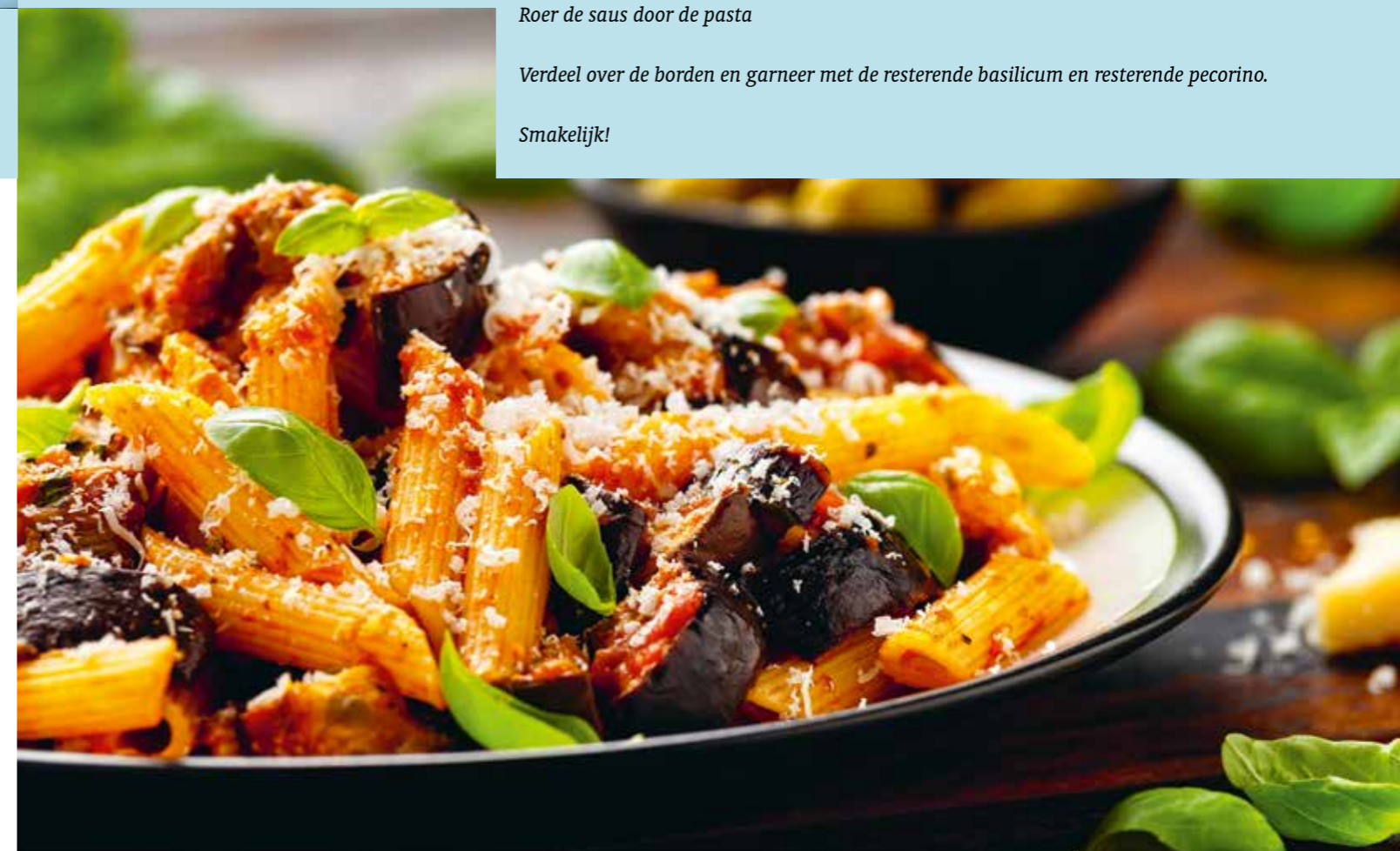
Kook de pasta in ruim komend water tot hij gaar is en giet af

Snij de aubergineplakken in vieren en roer ze door de saus, samen met 2/3 van de basilicum en de helft van de kaas

Roer de saus door de pasta

Verdeel over de borden en garneer met de resterende basilicum en resterende pecorino.

Smakelijk!

Kraanwaterdag maakt jeugd drinkwaterbewust

(F)lessen voor de dorst

Maar liefst 61 Limburgse basisscholen met samen 632 klassen deden op 28 september mee aan de Nationale Kraanwaterdag: een leuke en leerzame dag met twee boodschappen voor de jeugd. De boodschap was dat je als jongere veel moet drinken en dat dit vooral kraanwater moet zijn. Dat is immers verreweg het gezondst. Leerlingen van de basisschool drinken gelukkig gemiddeld al twee glazen kraanwater per dag. Doel van de lessen en festiviteiten op de basisscholen is, om daar vier glazen van te maken. Deze dag werd op school en de BSO alvast alleen water gedronken.

Bijzonder

De tweede les van deze dag gaat juist over het bewust omgaan met water. Veel leerlingen hebben eigenlijk geen idee waar het kraanwater vandaan komt en hoeveel moeite en energie in schoon Limburgs drinkwater gestoken wordt. Dus zijn er binnen het thema 'Kraanwater, gewoon bijzonder' ook speciale lessen ontwikkeld voor deze dag om dat verhaal helder uit te leggen. Wij merkten, bij een rondgang langs de klassen, dat ook die boodschap goed bleef hangen. Dat is belangrijk, want waterbewustzijn kan je niet vroeg genoeg aanleren, denken we bij WML.

Lange rij

Voor de regionale opening van Kraanwaterdag had WML de openbare basisschool Broekhem-Valkenburg uitgekozen waar niet alleen meerdere gastlessen werden gegeven, maar waar ook de befaamde retro Kraanwagen van WML voor de deur stond waar de leerlingen hun net ontvangen waterbidon enthousiast lieten vullen. Hoe serieus de opdracht 'meer waterdrinken' werd opgepikt, ontdekten we later op de ochtend. Niet alleen door de mooie verhalen van de kids die naar eigen zeggen 'nooit meer cola' gingen drinken, maar ook door de rij bij het toilet.

Veel aandacht

Uit het recordaantal aanmeldingen voor Nationale Kraanwaterdag en de reacties van leerkrachten en directies blijkt dat bij veel scholen en bso's het drinken van kraanwater steeds meer aandacht krijgt. Veel scholen en bso's zien kraanwater als duurzaam en gezond alternatief voor zoete drankjes. Dit blijkt ook uit het aantal watertappunten dat WML jaarlijks plaatst op de speelpleinen en uit het groeiend aantal scholen en bso's dat een kraanwaterbeleid heeft.

Watermakers

De Kraanwaterdag is een landelijk initiatief waaraan naast alle drinkwaterbedrijven bijvoorbeeld ook het Voedingscentrum, Jongeren op Gezond Gewicht en Gezonde School deelnemen. Voor WML is het één van de activiteiten die het ontplooit om het kraanwaterbewustzijn bij de schooljeugd te verhogen. Zo biedt WML een lesprogramma aan met onder

andere de speciale website watermakerslimburg.nl voor leerlingen uit groep 7, waar alles verteld wordt over waterproductie, gezond water én slim omgaan met water.

Excursie

Daaraan gekoppeld worden leerlingen uit de bovenbouw van de basisschool uitgenodigd in het Watercentrum in Beegden voor een excursie. WML heeft zelfs een speciale Waterschoolbus om leerlingen op te halen en terug te brengen naar school. In Beegden krijgt de jeugd een zintuigprikkelende speurtocht en bezoeken ze de waterfabriek. Het bezoek wordt ondersteund met een lespakket dat aan alle didactische eisen van het onderwijs voldoet.

Discovery Museum

Ook de leerlingen van het beroepsonderwijs en de middelbare school worden door WML niet vergeten. WML heeft namelijk, samen met Waterschap Limburg en Waterschapsbedrijf Limburg, in het Discovery Museum in Kerkrade meerdere boeiende en leerzame interactieve opstellingen gemaakt die het hele verhaal van kraan- en afvalwater laten zien. Zo zijn er ook workshops en rondleidingen rondom het thema water. De museumbezoekers ervaren zelf voor welke uitdagingen we staan in de waterkringloop.

WML gelooft sterk in het waterwijs maken van de jeugd. Want alleen met bewuste watergebruikers kan WML ook in de toekomst duurzaam water produceren. Daarom is een educatief programma ontwikkeld, dat helemaal aansluit op de kerndoelen van het onderwijs. Scholen die daar belangstelling voor hebben kunnen altijd contact opnemen met WML. Ook om zich alvast aan te melden voor de volgende Kraanwaterdag. Kijk op www.wml.nl/educatie voor aanmeldingen, lesmateriaal, museumkaartjes of een boeking voor een excursie.

Terugblik op een lange DROEGE zomer

De natuur sprak deze zomer duidelijke taal: bomen lieten hun bladeren vallen alsof het al herfst was, het gras in de parkjes werd steeds geler, het blad van de rododendrons hing slap omlaag en de Maas werd almaar smaller: het was kurkdroog. En dan spreekt ook WML haar duidelijke taal. We moeten voldoende water drinken, maar verder uiterst zuinig zijn met drinkwater: niet uitbundig de tuin sproeien, niet lang douchen, niet steeds het water in de zwembadjes verversen of de auto wassen. En al helemaal niet tijdens de zogenoemde 'waterspits', van 6.00 uur tot 9.00 uur en tussen 18.00 uur en 22.00 uur, wanneer het watergebruik in heel Limburg piekt.

Niet op

Laat één ding overigens duidelijk zijn: het drinkwater gaat niet 'op' tijdens zo'n droge zomer. WML haalt haar water uit bronnen die heel veel dieper liggen dan de uitgedroogde grond die we zien. Dat is water dat lang geleden als regen gevallen is en ook niet direct op raakt als de zomer huishoudt in Limburg. Het probleem is wél dat de capaciteit om het water op te pompen, te zuiveren en bij u thuis af te leveren beperkt is. Bewust beperkt zelfs. Want WML heeft haar installaties niet op hele extreme verbruiken gebouwd, omdat het water dan heel veel duurder zou worden. Vandaar dat WML in hete zomers vraagt of het iets minder kan en of we de pieken wat af kunnen toppen.

Maas

Ook de Maas voert in een droge zomer op zich nog voldoende water aan. Maar wel aanzienlijk minder dan in een nat voorjaar. Doordat er minder water is, neemt de concentratie van afvalstoffen

Duurder

Bij gas hebben we het gezien: enorm veel duurder maken helpt het verbruik te laten dalen. Schrik niet; dat gaat bij water niet gebeuren. Water is een primaire levensbehoefte, zo stelt de politiek en daarom is het winst maken voor waterbedrijven aan banden gelegd. Terecht. Maar door de hoge gasprijen douchen we wel korter en dat helpt natuurlijk ook voor het watergebruik.

Lange termijn

Een droge zomer heeft niet direct impact op de grondwaterreserves van WML. Het grondwatersysteem is namelijk erg traag. Grondwater dat WML nu onttrekt, is al tientallen jaren geleden als regenwater in de bodem beland. Wel hebben opeenvolgende jaren van droogte nadelige impact op de aanvulling van grondwaterreserves op de lange termijn. Om het watersysteem robuust te maken voor langdurige droogte en de toekomst moeten we anders gaan denken. In plaats

van water zo snel mogelijk wegvooien, zoals we nu doen, moeten we het water uit natte tijden beter vasthouden. Zo kan het water langzaam in de bodem infiltreren en gewonnen worden wanneer warme dagen daarom vragen.

in de Maas in droge zomers toe. Dat maakt dat WML dan soms (zo ook afgelopen zomer) moet beslissen om de inname van Maaswater tijdelijk te staken. Als het voorraadbekken met Maaswater langere tijd niet aangevuld kan worden, schakelt WML over op diepe grondwaterbronnen. Die staan speciaal daarvoor 'op reserve' klaar. Voor gebruikers die afhankelijk zijn van Maaswater betekent dit, dat zij vanaf dat moment water met meer kalk thuis ontvangen. In Nederland en België krijgen zo'n zeven miljoen mensen drinkwater dat gemaakt is van Maaswater. De Maaswater-afnemers zoals WML, Dunea en Evides maken zich sterk voor een goede Maaswater-kwaliteit en dringen daarom aan op meer maatregelen tegen vervuiling.

Waterdruk

We mogen ook in de komende zomers verwachten dat WML soms een beroep op u zal doen om minder drinkwater te gebruiken. WML heeft een technisch robuust systeem waarmee het 24x7 schoon drinkwater kan leveren. Ook tijdens een langere periode van droogte en hitte, wanneer er een grotere drinkwatervraag kan ontstaan. Maar in de pieken op warme dagen kan het moeilijk zijn om voldoende waterdruk te leveren, omdat de capaciteit van het systeem dan (bewust) tekortschiet. Wees daarom zuinig met water. Dat geldt overigens zeker niet alleen voor die warme zomerse dagen, maar voor alle dagen. Want zuiniger omgaan met water is veel duurzamer en zuiniger omgaan met warm water scheelt u ook nog eens heel veel energie.

Belgische belasting

Om het waterverbruik te beperken, kent men in België een systeem waarbij normaal watergebruik normaal belast wordt. Maar wie veel meer dan normaal gebruikt, betaalt over dat meergebruik een hoger tarief, het zogenoemde comforttarief. In Nederland loopt op dit moment een onderzoek naar de tarifiering van drinkwater.

“Het gevoel dat je echt relevant werk doet”

WML als werkgever | we spreken twee nieuwe werknemers

Jana:
"een 'fris' en 'hip' bedrijf"

WML is niet alleen de leverancier van heerlijk drinkwater voor alle Limburgers. Voor 400 van hen is WML ook de werkgever. Dat zij specifiek voor WML zijn komen werken, blijkt een heel bewuste keuze. Floris van Gastel, die we treffen bij de waterwinning in Heel, is sinds september operator bij WML. Hij verwoordt het zo: "Ik werkte al in de waterzuivering bij bedrijven, maar wilde graag de overstap naar WML maken. Dat is werk wat er werkelijk toe doet immers, want drinkwater wordt steeds belangrijker. Daarbij is de sfeer écht goed en heb ik in de tijd dat ik hier werk ook alweer ontzettend veel nieuws geleerd. Voor mij als operator is dit écht een heel interessante omgeving waarin ik nog verder kan groeien."

Jana Zillen werkt 28 uur verdeeld over 4 dagen. Ze moet niet alleen de infrastructuur van WML in goede banen leiden, maar ook haar kids van 4 en 5. "Mijn man werkt ook vier dagen en is er dus ook voor ze, maar ik kan niet ontkennen dat het af en toe heel druk is. Gelukkig is WML heel flexibel als werkgever. Als ik er voor de kinderen moet zijn, kan dat en dan werk ik in de avond gewoon wat extra uren. Je krijgt in functies zoals die van mij een verantwoordelijkheid en kan die zelf in de tijd inplannen. Ik zie binnen WML dat mensen de verantwoordelijkheid ook nemen. Dat voelt heel goed en maakt ons als organisatie heel flexibel."

Thuiswerken is er voor operator Floris niet direct bij. Hij gebruikt de avonden voor vrienden, pubquizzes en lange wandelingen. "Ik ben echt heel blij dat ik nu voor WML werk. Ik kan hier nog zoveel leren en zo ver doorgroeien. En dan te bedenken dat ik bij het solliciteren in eerste instantie op de reservelijst was geplaatst. Ik dacht 'dat wordt niks', maar uiteindelijk belden ze of ik nog interesse had. En nu loop ik hier met mijn verse collega de controle in het veld te doen. Dat is toch prachtig."

Floris:
"werk wat er werkelijk toe doet"

.....
 Heb je ook zin om jouw talent te koppelen aan de uitdagingen en ambities van WML, kijk dan op www.wml.nl/vacatures naar de vacatures en mogelijkheden.

Jana Zillen, die pas vier maanden aan de slag is als Adviseur Omgevingsmanagement Infra, benadrukt ook de relevantie van haar werk: "Water is essentieel. We kunnen echt niet zonder en het is mooi als je dan kan bijdragen aan dat product. Ik ben altijd als jurist werkzaam geweest voor gemeenten, maar dan ben je vaak branden aan het blussen als het fout is gegaan. Als omgevingsmanager bij WML mag ik juist gaan voorkomen dat het fout gaat. Ik kende WML al wel een beetje uit mijn eerdere werk en zag het als een 'fris' en 'hip' bedrijf. Dat beeld klopt eigenlijk wel, nu ik er werk. Ik heb het er erg naar mijn zin."

Winter puzzel

P	R	O	E	F	J	E	S	A	L	G	F	I	J
W	A	T	E	R	S	P	I	T	S	N	S	E	
S	T	S	R	O	V	A	A	T	D	W	G	D	
P	G	E	T	S	A	A	M	R	A	B	R	U	
O	O	E	M	A	N	N	I	R	Z	O	U	C	
E	F	P	G	E	W	N	M	U	O	E	B	A	
L	E	S	K	E	K	A	I	G	U	N	M	T	
B	T	A	R	N	V	N	T	D	T	E	I	I	
A	L	K	A	G	I	E	T	E	R	N	L	E	
K	E	G	E	G	N	P	N	E	R	A	P	S	
N	E	H	C	U	O	D	I	J	S	B	A	A	N

Puzzel voor een jaar GRATIS water

Na een lange droge zomer zijn u en WML weer in de winterstand. De watertaps zijn tijdelijk afgesloten, de meter bij u thuis is vorstvrij verpakt en het buitenkraantje is afgesloten. Met de lange avonden hebt u vast en zeker tijd om lekker te puzzelen. Daarom hebben we weer een lastige wegstreeppuzzel gemaakt. De formule van de puzzel is niet anders dan bij de voorgaande puzzels. We geven u 37 woorden die alles met WML en dit magazine te maken hebben. U kunt ze wegstrepen in het vierkant met letters. Ze staan van links naar rechts, van onder naar boven, diagonaal en omgekeerd verstopt. Veel letters worden in meerdere woorden gebruikt.

Als het allemaal goed gegaan is houdt u nu 14 letters over die twee woorden vormen. Stuur deze woorden voor 15 februari in. Dat kan naar puzzel@wml.nl of nog gewoon per briefkaart naar Puzzel Heerlijk Water, Postbus 1060, 6201 BB Maastricht. Drie lezers kunnen met de puzzel een jaar lang gratis water winnen. WML kijkt daarvoor naar uw waterverbruik in de laatst gemeten periode. Deze hoeveelheid krijgt u gratis aangeboden. **De prijswinnaars van de puzzel uit Heerlijk Water zomer 2022 zijn: de heer of mevrouw Van Look uit Papenhoven, de heer en mevrouw Janssen uit Kronenberg en mevrouw Lenoir uit Mechelen.**

De 26 woorden die u moet wegstrepen:

- BOENEN | DOUCHEN | DRINK | DROOGTE | EDUCATIE | GEGEVENS | GIETER | GLAS | IJSBAAN | INNAME | KALK | LIMBURGS | MAAS | NORMA | PASTAWATER | PINKPOP | PROEFJES | SPAREN | SPOELBAK | VAAT | VORST | WARM | WATERSPITS | WERKEN | ZOUT | ZUINIG

Winnaars verplichten zich om toestemming te geven voor, en medewerking te verlenen aan, eventuele redactionele aandacht rond het winnen van hun prijs. Medewerkers van WML en haar toeleveranciers zijn uitgesloten van deelname.

Water in Landgraaf zorgt voor water in Malawi, Vietnam, Zimbabwe, Indonesië...

Nadat Pinkpop in 2020 en 2021 gecancelld werd door corona, bruijste het festival van 2022 naar het leek wel driedubbel. De bands en het publiek hadden er zin in en de weergoden ook. Het KNMI sprak van 'tropische waarden' en ook dat maakte dat het één van de dorstigste Pinkpop's ooit was. Niet alleen het bier vloeide rijklijk, ook het Limburgs kraanwater. Deze editie was WML weer nadrukkelijk aanwezig als drinkwaterpartner. Daar waren niet alleen de bezoekers blij mee, maar ook duizenden mensen in de armste gebieden van Afrika en Azië.

WML deelde op Pinkpop namelijk niet alleen gratis drinkwater uit, maar verkocht aan de bezoekers ook unieke waterzakjes die al gauw een collectors item werden. De opbrengst van die waterzakjes, de opbrengst van het 'Water for Life-spel' en de opbrengst uit de collectebus, gingen als altijd naar 'Water for Life'. Mariëlle Sprenger van Water for Life: "Andere jaren kregen we soms wel meer dan tienduizend Pinkpop-euro's vanuit WML. Die hebben we de afgelopen twee jaar uiteraard moeten missen. Maar dat is ruimschoots gecompenseerd. We hebben nu een cheque van €127.225,93 ontvangen. Dat is geweldig."

Water for Life is een initiatief van vijf Nederlandse drinkwaterbedrijven. De stichting heeft al 1.610.886 mensen wereldwijd voorzien van water en/of een toilet. Zo zorgt Water for Life ervoor dat mensen ook daar gemakkelijk toegang hebben tot schoon drinkwater, niet uren hoeven te lopen en niet ziek worden door vies water of het ontbreken van een toilet. Sprenger: "De WML-cheque kunnen we rechtstreeks vertalen naar 7.068 mensen die toegang krijgen tot water en/of een WC. Mede door deze bijdrage gaan wij als stichting ook het grootste bedrag aan donaties ooit binnenhalen dit jaar. En het mooie is: doordat we samenwerken met de Nederlandse waterbedrijven gaat echt 100% van alle donaties naar de projecten."

Zelf doneren?

Thuis stroomt het schone WML-water zo uit de kraan. Als u de site van Water for Life bekijkt, begrijpt u weer hoe fijn én bijzonder dat is. Wilt u zelf ook bijdragen, een actie starten voor Water for Life of als organisatie doneren? Dat kan heel gemakkelijk via waterforlife.nl/doneer-wml. Wellicht een mooie kerstgedachte.

Grijs water; duur(zzaam)

Ook afgelopen zomer is ons gevraagd om vooral zuinig met water om te gaan. Toch spoelden we ook op de droogste dagen dagelijks per persoon ongeveer 30 liter schoon kraanwater door het toilet... Kan dat niet anders? Ja, dat kan wel degelijk. Regenwater of het afvalwater uit de keuken, wasmachine of douche zou hier immers prima hergebruikt kunnen worden. Grijs water heet dat. Wij beantwoorden 8 vragen over grijs water.

1 Wat is grijs water?

Water uit de keuken en wasmachine, maar ook regenwater wordt grijs water genoemd. Het is ook vaak grijs door de zeepresten. Water uit het toilet wordt zwart water genoemd en kan zeker niet hergebruikt worden.

2 Kan ik grijs water gebruiken voor de WC?

Het doorspoelen van de WC kan zeker met grijs water. Maar let op: daarvoor is het nodig om twee leidingen in huis te hebben, één voor grijs en één voor WML-water. Die mogen nooit met elkaar kunnen mengen, want dat levert een gezondheidsrisico op.

3 Is zo'n dubbel net economisch interessant?

Een dubbel leidingnet aanleggen is prijzig. Zeker als je dat in bestaande bouw doet. Bij nieuwbouw is het betaalbaarder (en bij onze Belgische bureaus voor regenwater zelfs verplicht!). Toch zal het economisch ook dan niet snel rendabel zijn. Het rendement zit in de duurzaamheid.

4 Kan ik met grijs water de tuin sproeien en de auto wassen?

In dat geval zouden we eerst en vooral het hemelwater gebruiken. Dat kan kleinschalig met een regenton, maar ook grootschaliger met een ondergrondse opslag.

5 Kan WML niet gewoon grijs water leveren?

WML zou inderdaad niet of nauwelijks gezuiverd water kunnen leveren. Daarvoor moet echter het hele leidingnet (8.800 kilometer) dubbel uitgevoerd gaan worden. In de Utrechtse wijk Leidsche Rijn heeft men dat geprobeerd, maar daar ging het mis doordat leidingen verwisseld waren. Daarom is het sinds 2003 voor drinkwaterbedrijven zelfs verboden.

6 Kan ik zelf van grijs water ook drinkwater maken?

Dat kan wellicht, maar het is veel duurder dan WML-water en levert ook geen duurzaamheidswinst op. Daarom zien we dat bij ecologische huizen die zelfvoorzienend zijn, toch vaak een wateraansluiting gemaakt wordt.

7 Kan ik dus niet douchen met grijs water?

Dat kan wél als je de recycle cirkel klein maakt en je het douchewater zélf vaker gebruikt. Er zijn regendouches die wel 80 procent zuiniger zijn dan reguliere regendouches. Dit komt doordat het gebruikte water tijdens je douchebeurt weer opnieuw wordt gefilterd, gereinigd en weer wordt verwarmd (Upfall-douche). Ook zijn er systemen die bad en wasmachinewater opvangen en weer recycleren.

8 Wat doet WML aan grijs water?

WML kijkt wat het kan doen om water lokaal te zuiveren en te hergebruiken. Daarvoor experimenteert WML bij het ambitieuze project SUPERLOCAL in Bleijerheide (Kerkrade-Oost). Daar is het streven erop gericht om een (bijna) gesloten waterkringloop te realiseren. Met het experiment wil WML kijken of decentrale technieken een aanvulling kunnen zijn op de huidige centrale drinkwatervoorziening.

Kort en goed: grijs water biedt ecologisch voordeel en geen economisch voordeel. De simpelste vorm is een regenton, maar er is heel veel mogelijk. Zorg altijd dat grijs water en WML-water gescheiden blijven.

Bubbels

Eerst water

Spetters van de fondue, gloeiend vuurwerk of een vallende kaars... je loopt in deze periode altijd kans op een brandwond. Gebeurt het je, koel dan direct met water. Het gezegde 'eerst water, de rest komt later', klopt écht, zegt de Nederlandse Brandwondenstichting. Koel brandwonden minimaal 10 minuten met lauw, zacht stromend kraanwater. Verwijder kleding en sieraden. Het water haalt de hitte uit de huid en voorkomt erger. Natuurlijk kun je brandwonden het best voorkomen. Kijk op brandwondenstichting.nl hoe.

Water en walsen

In de hete zomer die achter ons ligt, gaf André Rieu maar liefst 15 concerten in zijn thuisbasis Maastricht. Rieu ontving hier fans uit 90 verschillende landen. Hij trakteerde zijn fans niet alleen op walsen, maar

ook op water. Rieu huurde WML-waterwanden en voorzag die van eigen achterwanden. Zo vloeiende het Limburgs kraanwater niet alleen tijdens Metallica op Pinkpop, maar ook tijdens Strauss op het Vrijthof.

Op je gezondheid

Straks met de feestdagen wordt er weer volop geproost met champagne en wijn. Maar kun je eigenlijk ook meepruosten met gezond Limburgs kraanwater in je glas. Of is dat tegen de etiquette; pruosten zonder alcohol? Beatrijs Ritsema, specialist in de moderne etiquette is er helder over: het staat iedereen vrij om te pruosten en een heilwens uit te spreken. Dat mag ook met chocomel, een sapje óf met kraanwater.

Wees de zomer voor

Het is nu bijna niet voor te stellen, maar ook komende zomer kan het weer kurkdroog worden. Landelijk spreekt men over toenemende watertekorten. Daarom is het goed om de zomer voor te zijn en nu, in de winter, alvast te kijken hoe u water kunt besparen. Investeer in een regenton, plant nieuw pootgoed in de tuin dat minder water nodig heeft, kijk of u een zuinige douchekop heeft en vervang die eventueel.

Vervang een oud toilet dat soms wel twee keer zoveel water verbruikt. Hebt u een hele oude wasmachine of staat u voor een reparatie, kies dan voor een nieuwe. Nieuwe apparaten verbruiken tegenwoordig de helft minder water dan oude wasmachines. Zo doen we er alles aan om klaar te zijn voor een droge zomer.

Water dat befrist zet uit. Dat is bijzonder, want het is de enige stof die bij kamertemperatuur vloeibaar is en bij bevriezing uitzet. Maar het is ook bijzonder lastig! Want als een leiding of watermeter befrist, kan deze daardoor kapotvriezen. Dus:

- ❖ Sluit de buitenkraan af en zorg dat de leiding leeg is
- ❖ Zorg dat de ruimte met de watermeter tochtvrij is
- ❖ Isoleer leidingen die mogelijk kunnen bevriezen
- ❖ Zet de thermostaatkranen op de radiator nooit onder de 1°C. Ziet u dat een leiding toch bevroren is, vervang die dan voor hij ontdooit (sluit de hoofdkraan af). Is de watermeter bevroren, waarschuw dan WML.

Heel voorzichtig

Een deel (25%) van ons Limburgs kraanwater wordt gewonnen uit de Maas. Via een lange zuiverende weg, komt dat uiteindelijk bij u uit de kraan. WML houdt de kwaliteit van het Maaswater dag en nacht in de gaten en is daarbij heel voorzichtig. Als er ook maar iets verdachts in het water zit, zetten we de inname onmiddellijk stop. Dat komt tientallen malen per jaar voor. Ook

afgelopen zomer werd de inname weer gestopt, omdat we een onbekende stof aantreffen. Die is heel goed onderzocht in het lab en bleek gelukkig een natuurlijke oorsprong te hebben en veilig te zijn. In oktober werd de inname weer gestart. Weet dus: WML houdt de kwaliteit scherp in de gaten en neemt geen enkel risico. Het water uit de kraan is altijd veilig.

Een dorstige zomer

De zomer was lang en heet. Dus was WML ook in 2022 bij tal van evenementen aanwezig om koel Limburgs drinkwater uit te delen. Zo zagen we WML achtereenvolgens bij het hardloop- en wandelevenement Venloop in Venlo, het wielerevenement Limburgs Mooiste in Heerlen, Pinkpop in Landgraaf (lees ook het artikel over Water for Life op pagina 12), maar ook bij het Oud Limburgs Schuttersfeest in Meijel, Inkom Maastricht, de Maas Cleanup en de Obvion RUN in Heerlen. Op al die plaatsen bleek ons natuurproduct de perfecte dorstlesser te zijn.

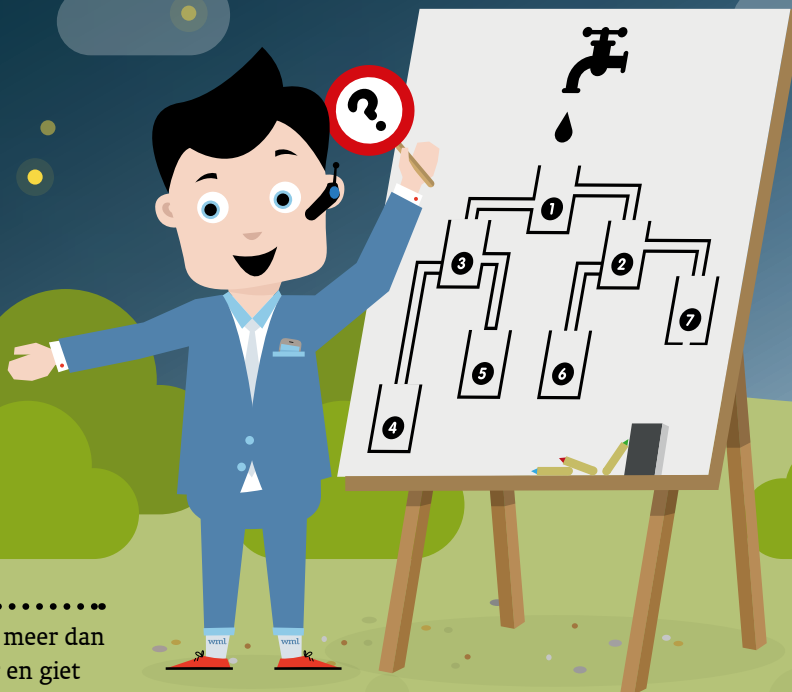
colofon Heerlijk water is een uitgave van WML, Concept Zuiderlicht, Vormgeving DimCoppen
Illustraties Beeldplus, Fotografie Beeldplus, Zebra Fotostudio en WML, Redactie Edwin Hendriks (WML) en DimCoppen, Druk Senefelder Misset

Voor waterweetjes, inspiratie, evenementen en kraanwateractualiteiten: volg ons op Facebook, Instagram, Twitter en LinkedIn.

Drinken in de ruimte

Mensen hebben twee liter water nodig per dag om te drinken. Astronauten dus ook. Dat betekent dat ze 874 liter drinken mee moeten nemen als ze, zoals Valeri Poljakov, 437 dagen in de ruimte zijn. Dat neemt wel heel veel ruimte in en is ook zwaar om het heelal in de schieten. Daarom zijn er in ruimtestations als ISS machines die van plas weer drinkwater maken. Van plas is 95 procent water. Klinkt een beetje vies, maar het werkt wel.

Druppels

Eén waterdruppel is ongeveer 50 microliter groot, er gaan dus ongeveer 20.000 druppels water in een liter.

Proefje

Doe een glas voor iets meer dan de helft vol met water en giet er een centimeter olijfolie op. Wacht even tot het een mooie laag is. Strooi nu zout in het glas en kijk wat er gebeurt! (De korrels zout nemen druppels olie mee naar de bodem. Daar lossen ze vaak op waarna de druppel ook weer naar boven gaat).

Welk bakje is het eerste vol? Kijk héél goed voordat je antwoordt. Onderaan de pagina staat het antwoord.

Ijsbaan

Ook deze winter schaatsen we er weer vrolijk op los. Omdat natuurijs steeds minder voorkomt, gebeurt dat vaak op kunstijsbanen. Heb je enig idee hoeveel water er bevroren wordt voor één kunstijsbaan? Gemiddeld 19.900 liter. Klinkt als heel veel, maar het is minder dan de helft van wat jij jaarlijks verbruikt thuis (ongeveer 47.000 liter).

Uitplassen

Enig idee hoeveel tijd er zit tussen het drinken van een glas water en het uitplassen daarvan? Wij vroegen het een dokter en die zei: "Van een glas water dat je nu drinkt, zal de helft over iets meer dan een week uitgeplast of uitgezweet zijn. Van de helft die overblijft, zal na nog een week weer de helft verdwenen zijn. En zo verder. Een klein beetje van het glas dat je nu drinkt, zal dus nog heel lang in je lijf blijven."

